

DOĞRU YOL PARTİSİ
İLE
ANAVATAN PARTİSİ
ARASINDA İMZALANAN
ORTAK HÜKÜMET PROTOKOLÜ
VE
EKLERİ

3 MART 1996

DOĞRU YOL PARTİSİ
İLE
ANAVATAN PARTİSİ
ARASINDA İMZALANAN
ORTAK HÜKÜMET PROTOKOLÜ
VE
EKLERİ

3 MART 1996

GİRİŞ

1. GÜVENLİK VE İÇ BARİŞ

2. EKONOMİ POLİTİKALARI

- a- Ekonomik İstikrara Yönelik Önlemler
- b- Özelleştirme
- c- Tarım Politikası ve Birlikler
- d- Temel Alt Yapı Hizmetleri
- e- Sanayileşme

3. GÜMRÜK BİRLİĞİ

4. DEVLETİN YENİDEN YAPILANMASI

- a- Hukuk
- b- Eğitim
- c- Sağlık
- d- Sosyal Güvenlik
- e- Yerel Yönetimler
- f- Devletin Şeffaflaşması ve Yolsuzluklarla Mücadele
- g- Kentleşme
- h- Çevre

5. SOSYAL POLİTİKA

- a- İşsizlikle Mücadele
- b- Aile, Kadın, Çocuk ve Gençlik Sorunları
- c- Ortadireğin Güçlendirilmesi ve Gelir Dağılımının İyileştirilmesi
- d- Esnaf ve Sanatkar
- e- Turizm
- f- Kültür
- g- Din ve Vakıf Hizmetleri

6. DIŞ POLİTİKA

7. DEMOKRASİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ VE STANDARTIN YÜKSELTİLMESİ

8. UYGULAMA ESASLARI VE EKLER

GİRİŞ

24 Aralık 1995 tarihinde yapılan Milletvekili Genel Seçimlerinin sonuçları Yüksek Seçim Kurulunca ilan edilerek kesinleşmiş ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin yapısı ortaya çıkmıştır.

Bu seçim sonuçları hiçbir siyasi parti grubuna tek başına hükümet kurma imkanı vermediği gibi, ilk üç parti ülkemizde ilk defa yüzde 19 ile yüzde 21 arasında birbirine çok yakın oy alarak Parlamente'ye girmişlerdir.

Bu durum daha önce ülkemizde uygulanan hükümet modellerinden farklı yeni bir hükümet modeli geliştirme ihtiyacını doğumuştur.

Aziz milletimizin 24 Aralık seçimleriyle ortaya koyduğu tercih, uygulanacak hükümet modelinde siyasi partilerimizin daha geniş çerçeveli uzlaşma, fedakarlık ve her alanda uyumlu işbirliği yapmaları ve Başbakanlığın dönüştürülmü olduğu bir hükümet modelini zorunlu kılmıştır. Bu ihtiyacı tesbit eden Doğru Yol Partisi ve Anavatan Partisi ülkemizin karşı karşıya bulunduğu iç ve dış siyasi, sosyal ve ekonomik sorunların çözümü için sunduğu programın gücüne güvenerek, bazı siyasi partilerimizin böyle bir hükümetin kurulmasını antayışla karşılayacaklarına ve kolaylık göstereceklerine ilişkin beyanlarını da dikkate alarak bir hükümet kurmaya karar vermişlerdir.

Esasen seçimlerden hemen sonra her iki partinin yönetimleri, birbirleriyle koalisyon kurmaları konusunda yoğun bir kamuoyu talebine muhatap olmuşlardır. Halkımızın tercihini yansıtan bu hükümetin devamlı olması ve ülkemizin sorunlarını çözmesi için her türlü çaba gösterilecektir.

Ülkemiz sahip olduğu tarihi, coğrafi avantajları ve yetişmiş insan potansiyeliyle, milletlerarasındaki gelişmişlik yarışının ön sıralarında yer almaya layıktır. Doğru yaklaşımlar, sağlıklı politikalar, gerçekçi çözümler üretilebildiği, vatandaşımızın önündeki engeller kaldırıldığı takdirde milletimizin ulaşamayacağı hedef yoktur. Büyük Atatürk'ün önderliğinde Milletimizin kurduğu Türkiye Cumhuriyetini, Anayasamızda ifadesini bulan temel ilkeleri ile korumaya ve çağdaş uygarlık düzeyine çıkartmaya kararlıyız.

Milli, manevi ve tarihi değerlere sahip ve bunlara sadakatla bağlı olmayı temel hedeflerimizden biri olarak kabul ediyoruz.

Devletin, temel görevi bilgi çağının gerektirdiği insanı yetiştirmek ve yeteneklerini en iyi şekilde kullanacakları gerekli ortamı ve imkanları sağlamaktadır.

İfade hriyeti, din ve vicdan hriyeti ve teşebbüs hriyetini demokrasimizin ve her yönüyle gelişmiş ülke olmamızın vazgeçilmez unsurları sayıyoruz.

Bu sebeplerle yeni hükümet, siyasi, sosyal ve ekonomik hayatı sağlıklı bir seviyeye ulaştırmakla sınırlı kalmayacak, Türkiye'nin devlet ve toplum yapısını yeniden yapılandırmak görevini de yüklenecektir.

Doğru Yol Partisi ve Anavatan Partisi kuracakları ortak hükümetin, aşağıdaki hedefler ve görüşler çerçevesinde ülkeyi yönetmesi konusunda anlaşmaya varmışlardır.

1. GÜVENLİK VE İÇ BARIŞ

Ülkemizin güvenlik ve iç barışını tehdit eden en önemli sorun dış kaynaklı bölücü terördür. Terörle mücadele üniter devlet yapımızdan ve bütünlüğümüzden taviz vermeden içte ve dışta kararlılıkla sürdürülecektir.

Doğu ve Güneydoğu bölgesinde yaşayan insanlarımıza refah ve huzur getirecek bütün ekonomik ve sosyal tedbirler alınacak, Türkiye'nin en önemli projelerinden biri olan Güneydoğu Anadolu Projesine hız kazandırılacaktır.

Olağanüstü halin tedricen kaldırılması yoluna gidilecektir.

2. EKONOMİ POLİTİKALARI

Dengelerin, güven ortamının tesisi ve serbest piyasa ekonomisinin tüm koşullarını sağlayacak ortam yaratılması ana hedeftir.

Bu amaçla, ekonomide istikrara yönelik önlemler süratlendirilecektir. Vergi konusunda bütün ekonomik faaliyetleri kapsayacak düzenlemelere gidilecektir. Devletin ekonomideki payı azaltılacak, başta tarım olmak üzere bütün üretim politikaları uluslararası rekabet esasına göre düzenlenecektir.

a- Ekonomik İstikrara Yönelik Tedbirler

Ekonomide dengelerin ve güven ortamının sağlanması, uyumlu makroekonomik politikaların izlenmesiyle mümkün olacaktır.

Temel amaç, enflasyonla etkin bir şekilde mücadele etmek ve istikrarlı büyümeyi sağlamaktır.

Faiz ve döviz fiyatlarının piyasada belirlenmesi esastır.

Uygulanacak para politikasının temel amacı fiyat istikrarını sağlamak ve mali piyasaların serbest piyasa kuralları çerçevesinde gelişmesini ve derinleşmesini gerçekleştirmektedir. Bu husus gözönünde bulundurularak,

Türk mallarının dış rekabet gücünün devam ettirilmesi için gerçekçi kur politikası izlenmeye çalışılacaktır.

Ekonomik ve sosyal gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan ihtiyaçlara göre, vergi kanunlarında gerekli düzenlemeler yapılmasına devam edilecektir.

Tüm ekonomik faaliyetler belge düzeni içinde kayda alınacak ve vergilendirilmesi sağlanacaktır. Üretim faktörleri üzerindeki vergi yükü hafifletilerek tüketim üzerinden alınan vergilere ağırlık verilecektir.

Vergi kanunlarındaki yatırım ve ihracat dışında kalan istisna ve muafiyetler daha da daraltılacaktır.

Vergi tabanının genişletilmesi suretiyle mükellef sayısı artırılarak vergi oranlarında tedicen indirimle gidilecek ve bu şekilde T.C. Anayasası'nın öngördüğü ödeme gücü ilkesine uygun, daha adil bir vergi düzeni oluşturulacaktır.

Gelir idaresinin ve vergi denetiminin yeniden yapılandırılması suretiyle daha etkin hale getirilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasına devam edilecektir.

Kamu bankaları dahil kamu iktisadi teşebbüsleri ve kamu sektörü tarafından yapılmasına zaruret kalmayan hizmet ve faaliyetler süratle özelleştirilecektir.

Kamu yatırımları gözden geçirilerek proje sayısı azaltılacak, yatırımların süratle tamamlanarak hizmete girmesi sağlanacak, altyapı yatırımlarına öncelik verilecektir.

Sermaye piyasası daha şeffaf bir yapıya kavuşturulacak ve denetimi etkinleştirilecektir.

Bankacılık ve sigortacılık başta olmak üzere finans sektöründe öncelikli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur zaman içerisinde tasfiye edilerek, çalışanların emeklilik işlemleri ve tasarrufları özel sigorta şirketleri ve özel emeklilik fonları aracılığıyla yürütülecektir. Mevcut emeklilik ve prim ödemeleri ile diğer kazanılmış haklar korunacaktır.

Devletin ve ekonominin yeniden yapılanması için düşündüğümüz bütün köklü tedbirler, kaynakların iyi kullanımına, sistemin daha verimli ve daha süratli çalışmasına, israfın ve kayıpların azalmasına yöneliktir.

Sosyal devlet ilkesi çerçevesinde, kamu yatırımlarında sağlık ve eğitim sektörlerine, bölgesel gelişmişlik farklarının giderilmesine ve geleneksel kamu hizmetlerine ağırlık verilecektir.

Özelleştirme ve yap-İşlet-devret modelinin de uygulanması ile özel kesimin enerji, ulaştırma ve haberleşme sektörlerinde yapacağı yatırımların payı artacaktır.

Yabancı sermaye konusunda mevcut liberal politikaların uygulanmasına devam edilecektir.

Ödemeler dengesinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulması ve sermaye hareketlerinin, Ülkenin üretim kapasitesinin güçlendirilmesine katkıda bulunacak bir yapı içerisinde geliştirilmesine önem verilecektir.

Mal ve hizmet ihracatının hızla artırılması amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır. Her alanda dünya fiyatlarıyla bütünleşilecektir. Kredi ve garanti mekanizmalarının geliştirilmesi amacıyla gerekli finansman kaynakları Eximbank' a aktarılacaktır.

Teşvik politikaları yeni istihdam imkanlarını geliştirme, küçük ve orta ölçekli işletmeleri destekleme, çevrenin korunması, kalkınmada öncelikli bölgelerin gelişmesine katkıda bulunma ve gümrük birliğinin gerektirdiği yapısal uyumu sağlayacak şekilde uygulanacaktır. Ayrıca, ileri teknolojiyi seçmek, uyarlamak ve üretmek için işletmelerin AR-GE faaliyetleri ve bunlarla ilgili yatırımları desteklenecektir.

Üretken istihdamın artırılması ve kişilerin kendi işlerini kumaları desteklenecektir. Ülkede istihdamın ve üretimin en önemli dinamiklerinden olan esnaf ve sanatkarlar ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelerin (KOBİ'ler) rekabet ve teknoloji gücünü yükseltecek, verimliliğini ve ihracat kapasitesini artıracak tedbirler alınacaktır.

Gelir dağılımının istikrarlı bir şekilde iyileştirilmesi, toplumsal refahın yükseltilmesi ve yaygınlaştırılması esas alınacaktır.

Avrupa Birliği ile bütünleşmenin oluşturacağı değişim sürecinde ülke gerçekleri çerçevesinde uluslararası kurum ve kurallara uyum ve standartlara ulaşma temel hedef olacaktır.

Bu politikalarla gerçekleştirilmesi hedeflenen hususlar ise şunlardır: Fiyat istikrarının kalıcı bir şekilde sağlanması; bütçe ve kamu maliyesine disiplin getirilmesi; sosyal güvenlik sisteminin ekonomide kaynak israf eden bir yapıdan çıkartılarak kaynak yaratan bir yapıya kavuşturulması; finansal sektörün üzerindeki devlet tarafından konulmuş bulunan yüklerin asgariye indirilmek üzere yeniden düzenlenmesi; ekonomi yönetiminin uyumlu bir şekilde çalışarak genel olarak düzenleyici ve yönlendirici bir fonksiyon ifa etmesidir.

b- Özelleştirme

Ekonomide verimliliği artırmak, maliyet yapısını rekabet edebilir seviyeye indirmek, serbest piyasa koşullarını sağlamak ve devletin ekonomide ticari ve üretici rol üstlenmesi yerine asli fonksiyonları olan adalet, güvenlik ve büyük altyapı yatırımlarına zaman ve kaynak tahsisine imkan sağlamak amacıyla özelleştirme faaliyetlerine hız kazandırılacaktır.

Devletin üretimden çekilmesinin aracı özelleştirme değildir. Bu konudaki temel yaklaşımımız kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilmesi yanında fiyatlandırılabilir veya pazarlanabilir kamu hizmetlerinin de özel kesime devredilmesi yönündedir.

Özelleştirme ne kadar doğru bir yaklaşımsa onun ciddi, hukuki temelleri sağlam ve toplumsal olarak kabul edilebilir bir şeffaflık içinde gerçekleştirilmesi de o kadar doğru bir iştir. Bundan dolayı özelleştirmede rekabetçi ortamın oluşturulmasına, tüketici haklarının korunmasına, gerekli teknolojik yenilemenin ve yatırımların gerçekleştirilmesine ve tekellerin oluşturulmamasına dikkat edilecektir.

Özelleştirme ilke olarak kamu bankaları da dahil olmak üzere bütün kamu iktisadi teşebbüslerini kapsayacaktır. Ancak özelleştirilmesi zaman alacak olan kamu iktisadi teşebbüslerinde bunların özel kesim ilkelerine uygun olarak verimli çalışmalarını sağlayacak düzenlemelerin yapılması da sağlanacaktır.

Enerji, ulaştırma ve telekomünikasyon kuruluşlarının ve hizmetlerinin özelleştirilmesine ilişkin yasal düzenlemeler 1996 yılının ilk yarısında çıkarılacaktır.

c- Tarım Politikası ve Birlikler

Tarım kesimimizi dışa açılma ve dünya ile bütünleşme politikalarımızın bir unsuru olarak değerlendirerek, mukayeseli üstünlüğe sahip olduğumuz ürünlere ağırlık vermek suretiyle bunların üretim ve ihracatının artırılması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Tarım ürünlerinin serbest rekabet ortamında pazarlanmaları sağlanacaktır. Tarım Satış Kooperatifleri Birliklerinin yönetimleri özzerleştirilecektir. Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri, Pankobirlik ve Tarım Kredi Kooperatifleri Birlikleri'nin etkinlik ve verimliliklerini artırabilmek amacıyla uygulamada tekemmürlerin kaldırılması için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Ayrıca üretimin yönlendirilmesi, pazarlanması, üreticilere hizmet götürülmesi konularında faaliyet gösterecek olan üretici birliklerinin kurulmaları özendirilecektir.

Tarım ürünleri fiyatlarına olan devlet müdahaleleri azaltılarak, kayıtlı üreticilere doğrudan gelir desteği verilmesi yoluna gidilecek, girdi destekleri aşamalı olarak kaldırılacak, arz fazlası olan ürünlerin ürün kalitesi ve çeşitleri ile toprak durumu gibi kriterler de gözönüne alınmak suretiyle ekim alanları sınırlandırılarak veya benzeri tedbirler alınarak azaltılacak ve bunların yerine iç ve dış talebi olan ürünlere yönelmeleri özendirilecektir.

Tohumculuk, aşılama, suni tohumlama ve tarımsal mücadelenin özel sektör tarafından yürütülmesi yaygınlaştırılacaktır.

Hayvancılık sektörüne özel önem verilecek, özellikle damızlık hayvan yetiştiriciliği, süt ve besi sığırcılığının geliştirilmesi amacıyla gerekli tedbirler alınacaktır.

Üretici bölgesi halleri, ürün ihtisas borsaları, vadeli işlem borsaları ve üretici birlikleri kurulabilmesi için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

Ziraat Odaları, demokratik bir yönetim yapısına kavuşturularak etkinleştirilecektir.

Çiftçi gelirlerine istikrar kazandırmak amacıyla tarım ürünleri sigorta sistemi geliştirilecektir.

Özel orman kurma ve toplum ormancılığı faaliyetleri desteklenecektir.

d- Temel Alt Yapı Hizmetleri

Altyapı sektörlerinde hem etkinliğin sağlanması ve kamu dışı kaynaklardan yararlanılması hem de kapasite artışlarının süratle gerçekleştirilebilmesi için özelleştirmeye ağırlık verilirken, bu alanlarda özel kesimin yatırım yapmasını kolaylaştıracak, yap-işlet-devret de dahil olmak üzere, yeni finansman modelleri uygulamaya konulacaktır.

Enerji sektöründe ana hedef; ihtiyacımız olan enerjinin zamanında, güvenilir, ucuz ve kaliteli olarak temin edilmesidir.

Uluslararası yüksek teknoloji, sağlıklı çevre ve halkın güvenliğini ön planda tutan nükleer santraller kurulacaktır.

Komşu ve çevre ülkelerden getirilecek olan doğal gaz altyapısına hız verilecek, bu ülkelerdeki doğal gazın dünya piyasalarına ulaştırılması için, doğal gaz boru hatlarının ülkemizden geçirilmesine çalışılacaktır. Aynı çalışmalar petrol boru hatlarında da yapılacaktır.

Yurt içinde ve yurt dışında petrol arama faaliyetlerine hız verilecektir.

Devlet, verimli işletmeciliği teşvik amacıyla, kömür ve diğer maden işletmeciliğinden, gerekli sosyal ve teknik altyapı düzenlemelerini yaparak tedricen çekilecek ve özel sektöre devredebektir. Verimli işletilme imkanı bulunmayanlar tasfiye edilecektir.

Ulaştırma ve haberleşme hizmetlerinin sağlıklı bir yapıya kavuşturulmasına, altyapıların geliştirilmesine ve verimliliğin artırılmasına önem verilecektir.

T.C. Devlet Demiryolları'nın zararının azaltılması ve sektördeki rolünün belirlenmesi için gerçekçi önlemler alınacak, kuruluş yeniden yapılandırılacaktır.

Sivil havacılığın geliştirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Havaalanları, limanlar, yat limanları, karayolu yapımına, kapasite ve standartlarının artırılmasına öncelik verilecektir.

Telekomünikasyon ve haberleşme alanında dünya ile entegrasyon çalışmalarına devam edilecektir.

Telekomünikasyon alanında lisans verilmesi ve Türk Telekom A.Ş.'nin hisselerinin satılmasına ilişkin gerekli yasal düzenlemeler süratle yapılacaktır.

Posta idaresi yeniden yapılandırılacaktır.

3. GÜMRÜK BİRLİĞİ, AVRUPA BİRLİĞİ

1 Ocak 1996 tarihi Cumhuriyetimizin gelişme sürecinde yeni bir sayfa açmaktadır. Bundan sonraki hedefimiz Avrupa Birliği'ne tam üyeliğdir.

AB ülkeleri ile Türkiye arasında bugüne kadar varolan sınai standartlar arasındaki farklılığın tedricen ortadan kalkacak olması ihraç edilecek ürünlerin Türkiye ve AB ülkeleri için aynı standartta üretilmesini sağlayacak, sanayi işletmelerimizin daha rasyonel boyutlara ulaşması mümkün olacaktır.

Türkiye, Gümrük Birliği ile rekabet politikasını da etkinlikle uygulamaya koyacaktır. Böylelikle ekonomimizde tekelleşme önlenecek rekabetin korunması sağlanacaktır. Fiyatların serbest rekabet ortamında oluşması için gerekli koşullar oluşturulacaktır.

AB'den mali destek sağlanması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

AB ile ekonomik entegrasyonun tamamlanması yolunda hizmetlerin ve tarım ürünlerinin serbest dolaşımının sağlanması için gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Bu çerçevede, AB'nin yapısını ve sınırlarını gözden geçirecek olan Hükümetler Arası Konferansta Türkiye-AB ilişkilerinin mevcut konumunu koruması ve iyileştirilmesi için girişimler sürdürülecektir.

4. DEVLETİN YENİDEN YAPILANMASI

Devlet idaresinin yeniden yapılanması konusunda kararlıyız. Bu yeniden yapılanmada getirilecek olan düzenlemeler kişiyi, hak ve hürriyetleri ile birlikte korumaya ve geliştirmeye yönelik olacaktır. Devlet asli görevlerine dönecek ve vatandaşa hizmet verme amacıyla yeniden yapılandırılacaktır.

Devletin yeniden yapılanmasında, hizmetin gerekli kıldığı büyüklükte, verimli bir devlet yapısına geçilmesi temel hedefimizdir. Bu yaklaşımda

devletin ekonomik faaliyetlerden çekilmesi, asli görevlerine dönmesi, bürokratik engellerin kaldırılması ana kuraldır.

Devletin vatandaşına güvenmesi temel ilkelerimizden birisidir. Fertlerin devlet ile olan ilişkilerinde vatandaşın beyanına güven esas alınacak, beyanın doğruluğunu araştırmak ilgili kamu idaresinin görevi olacaktır.

Herkesin yararlandığı ölçüde kamu hizmetlerinin bedelini ödemesi ilkesi esas alınacaktır. Bu ilkenin uygulanmasında ödeme gücü olmayanlar ile sakatlar ve özürhüleri korunacaktır.

Kamu görevlilerinin tümünü kapsayan, yetki ve sorumluluğu dengeleyen yeni bir kamu personel rejimi yürürlüğe konulacaktır.

Tutumlu bir devlet örgütünün gerekli kıldığı sayıda kamu görevlisi çalıştırılmak üzere mevcut kadroların toplam sayısı beş yıl süre ile arttırılmayacak, ihtiyaçlar boşalan kadroların etkin kullanımıyla karşılanacaktır.

a- Hukuk

Türkiye dünya ile bütünleşebilmek için hukuk sistemini gözden geçirerek evrenselleştirmek ve yasaları tüm vatandaşlar için tam bir eşitlik ile uygulamak zorundadır.

Adalet hizmetlerinde adil, hızlı, etkin ve ekonomik sonuç almayı sağlamak üzere; teşkilat yapısında, hukuk kurallarında, hakim, savcı ve adalet meslek personeline ilişkin politikalarda köklü düzenlemeler yapılacaktır.

Adalet sisteminde aranması gereken nitelikler doğruluk, sürat ve ekonomik olmaktır. Hak arama hakkından herkesin yararlanması esastir.

Yürürlükteki yasaların, eskimiş ve günün gereklerine cevap vermeyen yönleri hukukun üstünlüğü ve hukuka objektif uygunluk açısından taranacaktır. Ayrıca hukuk dili açısından güncelleştirilecektir. Çağdaş demokratik yapı ile bağdaşmayan hükümlerin metinlerden çıkarılması sağlanacaktır.

Yargıdaki tıkanıklıklar ve binkimler hızlı ve sağlıklı biçimde giderilecektir. Yargının şeffaflaştırılması, basitleştirilmesi ve hızlandırılması sağlanarak yargıda değişim gerçekleştirilecektir.

Bu amaçla;

Yargı teşkilatı yeni bir yapıya kavuşturulacaktır.

Ceza hükümleri içeren kanunlardaki hürriyeti bağlayıcı ceza ve adli para cezalarının, idari para cezasına çevrilmesi konusunda gerekli düzenlemeler yapılacaktır.

Cezaevlerinin idari ve fiziki yapıları ile güvenlik tedbirlerindeki noksanlıklar giderilecek; hükümlüyü topluma yeniden kazandıracak çabalar hızlandırılacak ve güvenlik tam olarak sağlanacaktır.

b- Eğitim

Eğitimde; Atatürk İlike ve İnkılaplarına bağlı, milli, manevi ve ahlaki değerlerimizi benimsemiş, bilgili, ilmi düşünceye sahip, herkese karşı saygılı ve hoşgörülü, sevgi dolu, laik ve çoğulcu demokrasiyi davranış haline getirmiş, kişisel sorumluluk duygusu ve toplumsal duyarlılığı gelişmiş, bilgi ve teknoloji üretimine yatkın ve beceri düzeyi yüksek, kendi kendine yeterli ve güvenli, bilgi çağının gereklerini yerine getirebilecek bilgi ve becerilerle donanmış insanlar yetiştirmek temel amacımızdır.

Zorunlu eğitim asgari 8 yıla çıkarılacaktır.

Öğrencilerin ilgi ve kabiliyetlerine göre çeşitli meslek alanlarında eğitim görebilmeleri için ilköğretimin ikinci kademesinde başlamak ve ortaöğretimde yoğunlaştırmak üzere yönlendirme sistemine işlerlik kazandırılacaktır.

Yüksek öğretime geçişte yığılmaları önlemek üzere orta öğretim yeniden yapılandırılacaktır. Orta öğretim programları yüksek öğretime, mesleki teknik eğitime ve hayata yönlendirecek biçimde yeniden düzenlenecek, bu bağlamda ülkemizin ihtiyaç duyduğu ara insan gücünü yetiştirmek için istihdama yönelik meslek kazandırıcı ve mesleki gelişmeyi sağlayıcı çıraklık

ve mesleki teknik eğitime önem, öncelik ve ağırlık verilecektir. Bu eğitimi alan gençlerimiz kendi işlerini kurmaları için özendirilecek ve kendilerine iş yeri kurma kredisi sağlanacaktır.

Yüksek öğretim yeniden düzenlenecektir. YÖK sadece koordinasyonun sağlanmasından sorumlu bir yapıya kavuşturulacaktır. Vakıf üniversitelerinin kurulması teşvik edilecektir.

Özel sektörün okul açması ve vakıfların özel üniversite kurmaları teşvik edilecek; eğitim, teknik yöntem ve teknolojilerinin geliştirilmesinde, eğitim araç ve gereçlerinin üretiminde bu kesimin daha fazla rol alması özendirilecek ve desteklenecektir.

Özel üniversitelerin kurulması için gerekli yasal düzenlemeye gidilecektir.

Bilim ve teknoloji alanında başta ABD ve Avrupa Birliği olmak üzere uluslararası işbirliğine önem verilecek, devletin önemli dış alımlarında bilim ve teknoloji yeteneğimizi yükseltici bilgi ve teknoloji transferine imkan sağlayacak uygulamalara gidilecektir.

Yaygın eğitim insanlarımızın ve özellikle kadınlarımızın meslek edinmeleri ve el becerilerini geliştirerek üretime yönelmeleri için yeniden düzenlenecektir.

Yurtdışındaki vatandaşlarımızın millî kültürlerini korumaları, vatandaşlarımızın çocuklarının yaşadıkları ülkenin eğitim imkanlarından yararlanmaları ve Türkiye'ye dönüşlerinde Türk eğitim sistemine ve topluma uyumlarını kolaylaştırıcı tedbirler alınacaktır.

Türk Cumhuriyetleri ve akraba toplulukları ile yürütülen eğitimdeki işbirliği ve buna dayalı projeler daha etkin ve güçlü bir şekilde sürdürülecektir.

c- Sağlık

Sağlık sistemi finansman, yönetim ve organizasyon, insan gücü, hizmet arzı ve mevzuat boyutlarıyla ele alınacaktır.

Devlet bütün vatandaşlar için sağlık evi, sağlık ocağı, ana-ocuk sağlığı merkezleri ve verem savağ dispanserlerinin sunduğu temel sağlık hizmetlerini bedelsiz olarak sunmaya devam edecektir.

Sağlık sigortası sisteminin yaygınlaştırılmasına paralel olarak hastaneler zelleştirilecektir.

İlke olarak herkesin sağlık sigortası primi ödeyeceği ve nüfusun tümünü sağlık güvencesi kapsamına alacak olan sigorta sistemine aşamalı bir şekilde geçilecektir.

Sağlık sigortası primini ödeme gücü olmayanların, primi devletçe karşılanacak, böylece devlet, hizmet sunan kurumları değil, ihtiyacı olan kişileri destekleyecektir.

Sağlık Bakanlığı hastahane işleten bir kurum olmaktan çıkarılarak ilgili kuruluşlarla koordineli bir şekilde, standart ve normları belirleyen ve bu esaslara göre denetleyen bir yapıya kavuşturulacak, yerinden yönetim anlayışı ile yeniden yapılandırılacaktır.

d- Sosyal Güvenlik

Sosyal güvenlik kurumları kronikleşmiş bir mali darboğaz içerisinde dir. Sosyal güvenlik kurumlarının sigorta hizmetleri ilke olarak nimet-külfet dengesi içinde ve kendi finansman imkanları ile karşılanacak, karşılığı ödenmemiş sigorta hizmeti verilmesinden kaçınılacaktır.

Emekli Sandığı, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur zaman içerisinde tasfiye edilecek ve tüm çalışanların emeklilik işlemleri ve tasarrufları özel sigorta şirketleri ve özel emeklilik fonları aracılığı ile yürütülecektir.

Özel sigortacılık mevcut sosyal güvenlik sistemine ilave ve isteğe bağılı bir sistem olarak desteklenecek ve bu kapsamda özel sağılık ve özel emeklilik sigortası teşvik edilecektir. Kişilerin özel sigortalara güvenini sağılayacak denetim hizmetleri artırılacaktır.

Devlet açısından önemli olan husus herkesin bir sosyal güvenlik kuruluşuna üye olmasıdır.

Sigortalı olmak ve sigortalı çalıştırmaktan kaçışların nedenleri ortadan kaldırılacak ve tüm nüfusun sosyal güvenliğe kavuşturulması sağılanacaktır.

Sağılık kuruluşları sosyal güvenlik sisteminden ayrı olarak düzenlenecektir.

Özürüöler için gerekli sosyal ve yasal düzenlemeler gerçekleştirilecektir.

e- Yerel Yönetimler

Kamu hizmetlerinde etkinliğin sağılanması, rasyonel kaynak kullanımı, demokratik ve katılımcı yerinden yönetim ilkelerine uygun olarak merkezi idare ile mahalli idareler arasında görev, yetki, sorumluluk ve kaynak paylaşımının temel esaslarını belirleyen çerçeve yasa çıkartılacaktır.

Bu yasa ile merkezi ve mahalli idarelerce yürütölecek hizmetlerin nitelikleri belirlenecek, merkezi idare tarafından yürütölen mahalli nitelikli hizmetlere ilişkin görev ve yetkilerin mahalli idarelere devri sağılanacak, mahalli idarelerin idari ve mali yapıları ile denetimlerinin esas ve usulleri belirlenecektir.

Merkezi idarenin idari vesayet hakkı asgariye indirilmekte birlikte bu hakkın etkili olarak kullanılması için gerekli tedbirler alınacaktır. Belediye ve İl Meclislerinin oluşumu, muhtarlar dahil, halk temsilcilerinin daha büyük oranda katılımına imkan verilecek şekilde yeniden düzenlenecektir.

Mahalli idarelerin mümkün olan hizmet ve faaliyetlerini özelleştirilmesi özendirilecek ve yönlendirilecektir.

Ölke nüfusunun büyük bir bölümünün yaşadığı İstanbul'un giderek büyüyen içme suyu, kanalizasyon-arıtma, çevre, ulaşım, asayiş gibi

sorunlarını çözebilmek amacıyla özel bir yönetim şekli ve yapılanması uygulanacaktır.

Mahalli idarelerin gelir kaynakları kamu hizmetlerine ve gerekli mali planlamaya imkan verecek şekilde düzenli ve sürekli hale getirilecektir.

f- Devletin Şeffaflaşması ve Yolsuzluklarla Mücadele

Çağdaş yönetim tekniklerinin hayata geçirilmesi yoluyla ve vatandaşa güven esasına dayalı olarak bürokrasinin en aza indirilmesi ve yönetimin şeffaflaştırılarak vatandaş nezdinde güven unsurunun artırılması önemlidir.

Hukuk devleti ilkelerine bağlı kalarak yolsuzluk olaylarına karşı etkili bir şekilde mücadele etmek bizim için ahlaki, hukuki ve siyasi bir zarurettir. Koalisyon hükümeti her türlü yolsuzluk olaylarının üzerine gitmeye kararlıdır.

Bu husus devlete ve demokrasiye güvenin vazgeçilmez şartıdır. En başta milletvekili dokunulmazlığı olmak üzere anayasal, yasal ve kurumsal her türlü düzenleme yapılacaktır.

Devlet yönetiminde şeffaflık ve açıklık esastır.

Devletin yapım, kira, alım-satım işlerinde şeffaflık, açıklık ve rekabet sağlamak için gerekli yasal düzenlemeler yapılacaktır.

g- Kentleşme

Kırsal kesimden kentlere ve özellikle büyük metropollere yönelen hızlı bir kentleşme hareketi mevcuttur. Bu hızlı kentleşme bir yandan kentsel altyapı ihtiyacını hızla artırırken, diğer yandan da önemli sosyo-ekonomik sorunlara yol açmaktadır.

Başta kamu arazileri kullanılmak üzere altyapısı hazır, planlı arsa üretilecek ve toplu konut uygulamalarıyla konut açığının giderilmesine çalışılacak, bu uygulamayla aynı zamanda kamuya gelir sağlanacaktır.

Hızlı kentleşme ve artan nüfusun konut ihtiyacının karşılanabilmesi için konut üretimi ve sahipliği teşvik edilecek, bu amaçla kamuya ilave yük getirmeyecek şekilde uygun finansman modelleri geliştirilecektir.

Kentleşme, arsa, konut ve kentsel altyapı ile ilgili tüm uygulamalar bir bütünlük içinde ele alınacak ve merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyon ile gerçekleştirilecektir. Yeni geçekondulaşmalara imkan vermemek için yaratılan rantların kamuya aktarılması sağlanacaktır.

Kentlerde tarihi, doğal ve kültürel değere sahip alan ve eserlerin korunması ve yenilenmesine önem ve öncelik verilecek, kent kimliğini oluşturan şehircilik ve mimari tarzlarını koruma ve geliştime faaliyetleri teşvik edilecektir.

h-Çevre

Çevrenin korunması ekonomik, ticari, sosyal ve siyasi açılardan birbiriyle uyumlu ve bütünlüşmiş bir yaklaşımla ele alınacaktır.

Çevrenin kirletilmesi sonunda alınacak onarımcı politikalar yanında, öncelikle kirletilmeden korumasını sağlayacak önleyici politikalar tercih edilecektir. Çevre politikaları tüm ekonomik ve sosyal politikalarla entegre edilecek ve bu amaçla ekonomik araçlardan azami düzeyde istifade edilecektir.

Toplumda çevre bilincinin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması için kamu kurum ve kuruluşları, gönüllü kuruluşlar ve yerel yönetimler arasında koordinasyon sağlanarak eylem planları yapılacaktır.

Kent planlamasında çevre düzeni imar planlarına uygun olarak hazırlanacaktır.

5. SOSYAL POLİTİKA

a- İşsizlikle Mücadele

Toplum huzurunun sağlanabilmesi ve orta direğin güçlendirilmesi için işsizliğin azaltılması büyük önem taşımaktadır. Genel olarak ekonomik

sistemde ve devletin yeniden yapılanmasında alacağımız tedbirler istihdamı artıracak ve işsizliği tedricen azaltacaktır.

Hedefimiz kamu sektöründe, kadro şişkinliğiyle işsizliğe palyatif çözüm bulmak değil, özel sektör öncülüğünde yatırımları ve üretimi artırarak istihdam sağlamaktır.

b- Aile, Kadın, Çocuk ve Gençlik Sorunları

Sosyal politikalarımızın hedefi de kaynağı da insandır, onun mutluluğu ve refahıdır. Bu hedefe ulaşmada en temel kurum ise ailedir. Ailenin güçlendirilmesi neticede toplumun ve devletin güçlendirilmesidir. Bunun için hükümet olarak yalnızca merkezi plan ve programlara değil, yerel yönetimlerle ve sivil kurumlarla (vakıf ve demekler) işbirliğine zaruret vardır. Özellikle yaşlılara, kimsesizlere, korunmaya muhtaç çocuklara, sakat ve özürlülere, aile dışına itilmiş kadın ve çocuklara yönelik sosyal hizmet politikalarımızda bu yeni yaklaşım esas olacaktır.

Kadın aile kurumunun en etkili, yönlendirici, yetiştirici, aileyi birleştirici ve koruyucu unsurudur.

Türk kadınının toplum içindeki yerini olumsuz olarak etkileyen düzenlemelerin giderilmesi yönündeki çalışmalar sürdürülecek ve Türk kadınının her alanda etkin bir şekilde hizmet görmesini, eğitim düzeyinin yükseltilmesini, karar mekanizmalarında rol almasını sağlayacak yasal ve idari düzenlemeler yapılacaktır.

Ana çocuk sağlığına yönelik hizmetlere önem verilecektir.

Çocuklarımızın ve gençlerimizin Türkiye Cumhuriyeti'nin temel ilkelerine, milli ve manevi değerlerimize bağlı bir şekilde fikren, ruhen ve bedenen gelişmeleri temin edilecektir.

Gençlik kesiminin sorunlarını gidermek ve gençlerin kalkınma sürecine katkı ve katılımlarını artırabilmek amacıyla bu kesime sunulan hizmetler toplumun temelini oluşturan ve geleceğin güvencesi olan gençlerin eğitim,

sağlık, çalışma hayatı, sosyal güvenlik, istihdam ve boş zaman değerlendirme konularındaki sorunlarının çözümüne yönelik önlemler alınacaktır.

Bedenen ve ruhen sağlıklı bir toplum yetiştirilmesi için spora gerekli önem verilecektir.

c- Ortadireğin Güçlendirilmesi ve Gelir Dağılımının İyileştirilmesi

İster gelişmiş olsun ister gelişme yolunda olsun bütün ülkelerde ekonomik ve toplumsal dokunun en önemli kesimi ortadirek diye adlandırdığımız memur, işçi, emekli, çiftçi, esnaf ve sanatkardan oluşan kesimdir. Bu kesimin sorunları çözülüp mutluluğu sağlanmadan ülkenin toplumsal dokusunu sağlamlaştırmak ve sosyal istikrarı sağlamak mümkün olamaz.

Ekonomiyle ilgili olarak yukarıda belirtilen tedbirlerin alınması en çok bu kesimin üzerinde olumlu etki yaratacak, enflasyonun alınacak tedbirler sonucu düşmesi, fiyat istikrarının sağlanması, tüketicinin gerçek anlamda korunması ile ortadirek layık olduğu konuma getirilecektir.

Gelir dağılımının istikrarlı bir şekilde iyileştirilmesi, toplumsal refahın yükseltilmesi ve yaygınlaştırılması temel amaçtır.

Üretken istihdamın artırılması ve kişilerin kendi işlerini kumaları desteklenecektir. Alt gelir gruplarının refahını artırmak için doğrudan yardım sistemleri geliştirilecek ve bu kesimin yararlandığı eğitim, sağlık ve diğer sosyal hizmetler desteklenecektir.

d- Esnaf ve Sanatkar

Esnaf ve sanatkarların kredi imkanları artırılabilecektir.

Bu kesimin çalışma şartlarını ağırlaştırıcı vergi mevzuatı gözden geçirilecektir.

Küçük ve orta boy işletmelerin (KOBİ) üretim ve istihdamdaki paylarının artırılması, işyerlerinin teknoloji transferi yolu ile kalite ve standartlarını

geliştirici tedbirler alınarak, Gümrük Birliği içinde rekabet edici bir yapıya kavuşturulmaları sağlanacaktır.

KOBİ'lere oluşturulacak risk sermaye şirketleri kanalıyla yatırıma dönük karlı ve verimli projeleri hayata geçirecek, kolay kredi teminine imkan vermek üzere kredi granti fonu uygulaması geliştirilecektir.

KOBİ'lerin organize ve küçük sanayi sitelerinde faaliyetlerini sürdürebilmeleri, sektörel ve çok ortaklı şirketler halinde örgütlenmeleri ve AB'den temin edilen kaynaklarla desteklenmeleri, uluslararası piyasalarda irtibatlandırılmaları sağlanacaktır.

e. Turizm

Türkiye'nin tabii güzelliklerinin korunmasına özel önem verilecektir.

Türkiye'nin yurtdışında tanıtılması için etkin ve kapsamlı bir kampanya yürütülecektir.

Turizmin altyapı yatırımlarına ağırlık verilecektir.

Turizmin mevsimlik ve coğrafi dağılımını iyileştirmek ve dış pazarda değişen tüketici tercihleri de dikkate alınarak yeni potansiyel alanlar yaratılacaktır.

f. Kültür

Kalkınmanın, çağdaşlaşmanın ve dışa açılmanın esasını oluşturan milli kültürün korunması, geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması temel ilkedir.

Taşınır ve taşınmaz kültür varlıklarının korunmasına önem verilecektir.

Yurtdışındaki vatandaşlarımızın milli benliklerini koruyarak Türkiye ile bağlarının kuvvetlendirilmesi, başta Türk Cumhuriyetleriyle olmak üzere bütün ülkelerle sosyal ve kültürel ilişkilerin geliştirilmesi esas olacaktır.

Yurtdışındaki tarihi ve kültürel varlıklarımızın tespiti, korunması ve tanıtılması için gerekli tedbirler alınacaktır.

Yurtiçi ve yurtdışı tanıtım faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde kamu kurum ve kuruluşları dışında özel girişimler, vakıflar ve derneklerin faaliyetleri desteklenecektir.

g. Din ve Vakıf Hizmetleri

Bütün siyasi görüş ve düşüncelerin üstünde tutarak, milletçe dayanışma ve bütünleşmeyi amaç edinerek din hizmetlerine önem verilecektir.

Din hizmeti sunan görevlilerin her türlü siyasi düşünce ve tesirlerin dışında tutulması konusundaki hassasiyet korunacaktır.

Vakıfların toplum ve kültür hayatımızdaki yeri ve önemi dikkate alınarak bu yöndeki çalışmalar teşvik edilecek, vakıf eserlerinin korunması için azami gayret gösterilecektir.

6. DIŞ POLİTİKA

Türkiye, dış politika alanında, Büyük Atatürk'ün ortaya koymuş olduğu ilkeler doğrultusunda hareket edecektir. Hedef ve amaç, dünyada, bölgede ve ülkede barışın muhafazasıdır.

Diğer ülkelerle ilişkilerimiz, dostluk, iyi komşuluk ve karşılıklı işbirliği esasları çerçevesinde yürütülecektir. Bununla birlikte bölgede Türkiye'ye karşı hasmane tutum takınabilecek ülkelere karşı hazırlıklı bulunulacak ve ülkenin güvenlik ve menfaatlerinin korunması hususunda gerekli kararlılık gösterilecektir.

Coğrafi bakımdan gayet hassas bir konumda bulunan ülkemiz, bölgedeki uyuşmazlıkların barışçı yöntemlerle çözüme kavuşturulmasına yönelik çabalara aktif biçimde katkıda bulunmaya devam edecektir. Balkanlar, Kafkasya ve Orta Doğu'daki çeşitli uyuşmazlıklarda izlediğimiz yapıcı tutum sürdürülecektir.

Türkiye'nin bölgesindeki lider konumunun devam ettirilmesi ve güçlendirilmesi için her türlü önlem alınacak ve gerekli stratejiler oluşturulacaktır.

Kıbrıs sorununun, ülkemizin ve Kuzey Kıbrıs Cumhuriyeti'nin menfaatleri çerçevesinde kalıcı ve makul bir çözüme kavuşturulması yönündeki çabalarımız hassasiyet ve kararlılıkla sürdürülecektir.

Bağımsızlığını yeni kazanan Türk Cumhuriyetleri ve Avrasya ülkeleri ile ilişkilerimizin her alanda geliştirilmesine yönelik politikamız sürdürülecektir. Bölgede mevcut ham petrol ve doğal gaz kaynaklarının boru hatları vasıtasıyla Türkiye üzerinden Akdenize sevk edilmesi ve özellikle Bakü-Ceyhan hattının inşasına en kısa zamanda başlanması önem taşımaktadır.

İnsan hakları bütün ülkelerin uymak zorunda oldukları evrensel bir ilke konumuna gelmiştir. Türkiye imzaladığı uluslararası anlaşmalar ve kendi halkının arzusu doğrultusunda bu hakkın en mükemmel şekilde sağlanması için mümkün olan her türlü çabayı gösterecektir.

Yurtiçinde demokratikleşme yolunda daha ileri adımlar atılmaya devam edilirken, yurtdışındaki vatandaş ve soydaşlarımızın maruz kaldıkları insan hakları ihlallerinin önlenmesine yönelik gayretler de aralıksız sürdürülecektir.

7. DEMOKRASİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ VE STANDARDIN YÜKSELTİLMESİ

Millet egemenliği, temel hakların güvence altına alınması, kanun önünde eşitlik, hukukun üstünlüğü, toplumsal, ekonomik ve siyasal çoğulculuk, siyasi katılım, hoşgörü ve uzlaşma değerlerinin benimsenmesi gibi evrensel kabul görmüş istek ve değerler sadece gerçek ve güçlü bir demokrasi ile mümkündür.

Bu konuda yapılacak birinci öncelikli iş demokrasimizi demokrasiye yabancılaşmaktan, yozlaşmaktan ve ahlaki zaafılardan korumak ve kurtarmaktır.

Devlet vatandaşın hükmeden yapısından çıkartılıp vatandaşın yönettiği devlet haline getirilecektir. Bu amaçla sivil toplum örgütlenmesine ağırlık kazandırılacaktır.

Hükümetimiz ifade ve fikir hürriyeti, din ve vicdan hürriyeti ve teşebbüs hürriyetinin daha da kökleşmesi ve gelişmesi için geniş çaplı Anayasal ve yasal düzenlemelere gidecektir. Teröre, baskıya cebir ve şiddete yönelmemek kaydıyla, ifade hürriyetinin önündeki tüm engeller ortadan kaldırılacaktır.

8. UYGULAMA ESASLARI VE EKLER

a- Bu protokolün ekleri, protokolün metnine dahildir.

b- Ek'te yer alan kanun tasarılarının TBMM'ne sevk ve ek'teki takvime uygun olarak yasallaşması hususunda iki parti gerekli her türlü çabayı göstereceklerdir. 3 Mart 1996.

A. Mesut YILMAZ
ANAP Genel Başkanı

Prof.Dr. Tansu ÇİLLER
DYP Genel Başkanı

EKLER

1. KANUN TASARILARI TAKVİMİ

A-BÜTÇE KANUNUNDAN ÖNCE ÇIKARILMASI GEREKEN KANUN TASARILARI

1. TBMM İçtüzüğü
2. ÖTV Yasası,
3. Telekom Yasası, (406 Sayılı Telgraf ve Telefon Kanununa Bazı Maddeler Eklenmesine Dair 4107 Sayılı Kanunun İptal Edilen Maddedeki Yerine Yeni Kanun.)
4. SSK ve Bağ-Kur Yasası,
5. Tarım Satış Kooperatifleri Birlikleri Yasası,
6. Bankalar, Sermaye Piyasası ve Sigorta Kanunu,
7. Gümrük Kanunu ve Gümrük Müsteşarlığı Teşkilatı Kanunu,
8. Ekonomik ve Sosyal Konseyin Kurulması Hakkında Kanun.

B-1996 YILI SONUNA KADAR ÇIKARILMASI GEREKEN KANUN TASARILARI:

1. Vergi, Resim ve Harçlar Kanunlarında Yapılacak Düzenlemelere İlişkin Kanun
2. Gümrük Birliği İle İlgili Kanunlar,
3. Temel Eğitimin 8 Yıla Çıkarılması Kanunu,
4. 2380 sayılı Belediyelere ve Özel İdarelere Genel Bütçeden Pay Verilmesi Hakkında Kanun,
5. Devlet İhale, Artırma ve Eksiltme Kanunu
6. Belediye Gelirleri Kanunu,
7. 1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu,
8. 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması ve Yolsuzlukların Önlenmesine Dair Kanunu,
9. Kayıt Dışı Ekonominin Kayıt Altına Alınması Hakkında Kanun,

10. Trafik Kanunu
11. Sivil Havacılık Kanunu
12. Merkez Bankası Kanunu
13. 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu,
14. İl Özel İdaresi Kanunu,
15. Belediyeler Kanunu,
16. Köy Kanunu,
17. 3030 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu,
18. Basın ve TRT Kanunu,
19. Medeni Kanun.

C- DİĞER KANUN TASARILARI

1. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ekinde yer alan hukuki ve kurumsal düzenlemeler çerçevesinde sayılan kanunlarda taraflarca gerekli görülen ve üzerinde mutabık kalınan değişiklik tasarıları.
2. Gerekli görülen diğer kanun tasarıları.
3. Üzerinde mutabık kalınan kanun teklifleri.

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİNDEKİ
KOMİSYON BAŞKANLIKLARININ DAĞILIM LİSTESİ**

ANAP

Milli Savunma Komisyonu

İçişleri Komisyonu

Bayındırlık İmar İskan Komisyonu

Çevre Komisyonu

Anayasa Komisyonu

Plan ve Bütçe Komisyonu (Başbakan ile birlikte dönüşümlü)

TBMM Hesapları İnceleme Komisyonu

Sağlık Sosyal İşler Komisyonu (İlk dönem ANAP II. dönem DYP)

DYP

Adalet Komisyonu

Dışişleri Komisyonu

Milli Eğitim Komisyonu (İlk dönem DYP ikinci dönem ANAP)

Sanayi Tek.ve Tic.Komisyonu

Tarım Orman ve Köylüİ.Komis.

KİT Komisyonu (Başbakan Yardımcılığı ile dönüşümlü)

İnsan Hakları Komisyonu

Dilekçe Komisyonu

PROTOKOL

Anavatan Partisi ve Doğru Yol Partisi Genel Başkanları, aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır.

1- İki parti, beş yıl süreli bir hükümet ortaklığı kurma konusunda mutabık kalmışlardır.

2- İki parti, aralarında tesis edilmiş bulunan güven ortamının devamını sağlamak için gerekli her türlü özeni göstereceklerdir. Başbakan ve Bakanlar, Başbakanlık görevini üstlenmemiş bulunan partinin Genel Başkanı'na da Hükümet çalışmaları konusunda gerekli bilgi akışını sağlarlar.

3- Beş yıl süreli, takvimli, kapsamlı yapısal değişim programını birlikte hazırlayacak ve uygulayacaklardır.

4- Şeffaf yönetim ve yolsuzlukların önlenmesi konusunda tedbirler paketi hazırlayarak süratle yürürlüğe koyacaklardır.

5- Hükümet ortaklığının devamı süresince her iki parti Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı (ilk dönem Anavatan Partisinde olduğundan, ikinci dönem ilke olarak Doğru Yol Partisinde olmak üzere) ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde birlikte hareket etmeyi kabul ve taahhüt ederler.

6- Kurulacak ortak hükümette Başbakanlık 1996 yılında Anavatan Partisi, 1997 ve 1998 yıllarında Doğru Yol Partisi, 1999 yılında tekrar Anavatan Partisi tarafından üstlenilecektir. İki parti 2000 yılında seçim tarihini birlikte belirleyecekler ve seçime kadar üzerinde mutabık kalacakları Doğru Yol Partisine mensup bir kişinin Başbakanlığında Seçim Hükümeti kuracaklardır.

Yukarıda belirtilen sürelerin dolduğu tarihte Başbakanlığı üstlenenler görevlerinden istifa etmek suretiyle ayrılacaklardır.

7- Ortaklık süresince Başbakan Yardımcılığı Başbakanlığı üstlenen parti dışındaki partiye ait olacaktır.

Atama ve görevlendirmelere ilişkin işlemlerde; Başbakan Yardımcısının da imzasını gerektirecek kanuni değişiklik yapılacaktır. Söz konusu kanuni değişiklik yapılmaya kadar Başbakanın imzasını gerektiren atama ve görevlendirmeler Başbakan Yardımcısının da imzası alınmak suretiyle; Başbakan onayı ile yapılanlar ikili, halen ikili kararname ile yapılan atamalar üçlü, halen üçlü karamame ile yapılan atamalar da dörtlü karamame ile yapılır.

Ayrıca, Acil Destek, Belediyeler ve Belediyeler Fonu ile İller Bankasından yapılacak ödemeler, Başbakan ve Başbakan Yardımcısının imzası ile gerçekleştirilir.

8- Türkiye Büyük Millet Meclisindeki Komisyonlara ilişkin dağılım ektedir.

9- Bakanlar Kurulu 33 üyeden oluşacaktır. İcracı Bakanlıklardan 8 adedi ANAP'a, 9 adedi ise DYP'ne tahsis edilecektir. Devlet Bakanlıkları ise eşit olarak her iki parti arasında paylaşılacaktır. Bakanlar Kurulunun üye sayısı artırıldığı takdirde, artırılan miktar iki parti arasında eşit olarak dağıtılacak, dönüşümde de DYP'nin bir Bakanlık fazlalığı devam edecektir.

10- 10/11/1995 tarihli ve 1995/30 sayılı Genelge kapsamındaki Kamu Kurum ve Kuruluşlarında yapılacak atamalarda da Başbakan Yardımcısının onayı veya imzası bulunacaktır.

İcra Bakanlıklarının dağılımı aşağıdadır.

ANAP

Milli Savunma Bakanlığı
İçişleri Bakanlığı
Maliye Bakanlığı
Bayındırlık ve İskan Bakanlığı
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
Kültür Bakanlığı
Çevre Bakanlığı

DYP

Adalet Bakanlığı
Dışişleri Bakanlığı
Milli Eğitim Bakanlığı
Sağlık Bakanlığı
Tarım ve Köyişleri Bakanlığı
Ulaştırma Bakanlığı
Sanayi ve Ticaret Bakanlığı
Turizm Bakanlığı
Orman Bakanlığı

Aşağıda belirtilen çerçevede Başbakanlığa bağlı ve ilgili kuruluşlar 10.11.1995 tarih ve 1995/30 sayılı Başbakanlık Genelgesindekiin aynıdır. T.C. Merkez Bankası da Başbakanlığa bağlanacaktır. Devlet Bakanlıklarına dağıtılacak bağlı ve ilgili kuruluşlar aşağıdadır.

ANAP

Diyanet İşleri Başkanlığı
Vakıflar Genel Müdürlüğü
T.Kalkınma Bankası
GAP İdaresi Başkanlığı
Denizcilik Müsteşarlığı
TÜBİTAK
TAEK
Sosyal Hizmetler ve ÇEK
Aile Araştırma Kurumu
Kadının Statüsü ve Sorunları Gn.Md.lüğü
Meteoroloji Genel Müdürlüğü
Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
Futbol Federasyonu Başkanlığı
TEKEL
ÇAYKUR

DYP

Devlet Planlama Teşkilatı
Hazine Müsteşarlığı
Dış Ticaret Müsteşarlığı
T.İhr.ve Kredi Bank.(Eximbank)
Gümrük Müsteşarlığı
Köy Hizmetleri Genel Müdürlüğü
Sermaye Piyasası Kurulu Bşk.lığı
Devlet İstatistik Enstitüsü
Toplu Konut İdaresi Başkanlığı
Tapu ve Kadastro Genel Md.lüğü
Yüksek Denetim Kurulu Bşk.lığı
Milli Prodüktivite Merkezi
Türk Standartları Enstitüsü
TODAİE
Atatürk Kül.Dil ve Tarih Yük.Kurumu
Danıştay
Kıbrıs - Türki Devletler

Bu kuruluşların Devlet Bakanlıkları arasında bölüşümü birlikte yapılır.

Mesut YILMAZ
Anavatan Partisi Genel Başkanı

Prof.Dr.Tansu ÇİLLER
Doğru Yol Partisi Genel Başkanı

